

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. III. Subdiaconatus & Diaconatus; eorumque dotes ac virtutes, qui ad
Sacrum Ordinem deliguntur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

2. Prouer.
22. 6.
2. Thren.
3. 27.
Vide Tom.
. Tract. 2.
c. 7. & To.
3. Tract. 4.
c. 2. & Trac.
5. 6. 10.

iuuentute discitur, vsque ad senectutem perdurat: iuxta illud Sapientis: *Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea*; Et a *vir* (ait Ieremias) *qui portauerit iugum legis Dei, eiusque Ecclesia ab adolescentia sua, facile leuabit se super se: vt sacris misterijs dignè fungatur, quorum excellentia, & præstantia tanta est, vt nisi homo se leuet, vt sit plus quam homo: non possit ea exequi cum ea decencia & puritate, qua par est; vt in proximis capitibus fufus explicabitur.*

CAPVT III.

SVBDIACONATVS ET DIACONATVS; EORVM QVÆ DO-
tes ac virtutes, qui ad Sacrum Ordinem deliguntur.

ERQVATVOR PRAEDICTOS ORDINES, quæ per quatuor gradus ascendunt Clerici ad duos sacros Ordines, SVBDIACONATVS & DIACONATVS, qui generali nomine dicuntur Leuitarum (respondent enim antiquis Ministris ex Tribu Levi: qui erant inferiores Sacerdotibus familiæ Aaron) & ratione proprii officij assistunt proximè Sacrosancto missæ Sacrificio; tanguntque suis manibus res consecratas; & ipsimet sunt consecrati, suoque Ministerio in perpetuum dedicati ita, vt non possint sæcularem alium Statum suscipere: quem tamen suscipere possunt, qui Minores tantum Ordines habent. Vterque itè est præcipuus Sacerdotis in Missa Minister; & quasi duo oculi, & duæ eius manus, dextra & sinistra. Subdiaconus legit Epistolam, quæ semper desumitur ex Scriptura Sacra, Veteris aut Noui Testamenti; & porrigit Diacono Calicem & Patenam: quam ille tradit Sacerdoti. Diaconus legit Euangelium; estque eius munus illud explicare. Et cum olim fideles sub vtraque specie communicabant, Diaconus dispensabat ac distribuebat Sanguinem: quemadmodum Sanctus Laurentius dixit Papæ Sixto; & in casu necessitatis etiam portabat Sacram Communionem ad ægrotos; & varia alia ministeria ei committuntur in primæua Ecclesia, vt S. Clemens Papa testatur.

Lib. 8. Constit. c. 22.
Lorius in Acta. c. 6. 3.
Henriques lib. 10. c. 13.
Trident. Sess. 23. c. 2.
2. Acta. 6. 3.

SED ad rem nostram accedentes, vt appareat, quanti tunc fierent hi Ministri, eorumque Ministeria; quantaque perfectio ad ea præstanda requireretur: audiamus quid Sacri Apostoli fecerint, cum primos septem Ecclesiæ Diaconos constituere & ordinare voluerunt. *Conuocantes enim multitudinem discipulorum, dixerunt illis Apostoli: considerate, fratres, viros ex vobis boni testimonii septem, plenos Spiritu Sancto & Sapientia quos constituamus super hoc opus.* In quibus verbis simul ostendunt præclara talenta, quæ habere debent Diaconi; & modum ac rationem eosdem nominandi & eligendi

gendi

gendi ad tale officium : & eadem opera Regulas tradunt ad recte nominandos Sacerdotes & reliquos Ecclesiæ Ministros. Nam primùm, licet Apostoli propter ingentem cœlestem lucem, qua erant præditi, potuissent eligere quos ipsi dignos iudicarent, qui sacra Ministeria obirent: sed attendentes se esse homines, qui ex seipsis facile decipi possent, & prouidentiam Diuinam, nostram industriam ac diligentiam exigere: voluerunt in exemplum Successorum, ad nominationem huiusmodi Ministrorum, adhiberi iudicium, & consilium reliquorum fidelium: ac propterea conuocarunt multitudinē discipulorū, quibus dixerūt: *Considerate fratres, ac diligēter attendite, quos debeatis nominare, & proponere.* Huiusmodi nominationes, aut electiones nō temerē ex passione aliqua, nec fortuitō, aut pro arbitratu tantū; sed adhibita cōsideratione magna, & prudentia, attendendo benē, quales illi sint, & quæ talenta, dotesque habeant ad illa officia peragenda. Appellat tamen illos, *fratres*: vt intelligant hanc ipsorum considerationem, & eligendorum nominationem faciendam esse cum charitate fraterna, absque commotione aut discordia: hæc enim quietem & pacem rationis perturbat; & causa est Schismatum, & dissensionum: vbi autem pax est & amor, cordiumque coniunctio: electiones fiunt valde apte, & commodē; quia respicitur potiùs commune bonum, quàm proprium; & vniuersæ Ecclesiæ, quàm personæ alicuius particularis. Et vbi cunq; multi conueniunt ad talem designationem, est maximi momenti, vt ipsi valde sint coniuncti: sic enim erunt quasi vnus, suumque officium perficient absque discordia, & maiori cum rectitudine.

§. I.

Hoc iacto fundamento, assignat sacri Apostoli quinque conditiones seu qualitates eligendorū in Diaconos. *Primam* eorum qualitatem declarant, cum eligendos nominant **V I R O S**: ad significandum, vt ait Glossa interlinealis, mulieres exclusas esse à Sacris his Ordinibus, vt supra fuit dictum. Quod si in aliquibus historiis mentio sit mulierum Diaconissarum, id erat propter alia Ministeria valde ab his diuersa, quæ maiori cum decencia fiebant à mulieribus probatæ virtutis. Etiam debent esse **V I R I** in ætate matura & perfecta: quales ad huiusmodi officia requiruntur. Quamobrem nullus ad Subdiaconatus Ordinem (vt ait Concil. Trident.) ante vigesimū secundū; ad Diaconatus ante vigesimum tertium; ad Præbyteratus ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoueri potest. Hæc enim ætas aptissima est, in qua haberi possit fortitudo, prudentia, scientia, & probata virtus: quam huiusmodi Ordines requirunt.

S E C V N D A Cōditio est, vt qui nominantur, sint ex vobis, hoc est aliquis vestrum: eligendo scilicet eos ex ipsamet vestra congregatione, &

qui

Lorinus
Añ. 6. 6.

Seff. 13. c. 12
de Reforma

qui eandem, quam vos, fidem ac Religionem profitentur; idque abique Personarum acceptione. Non enim excludendus est pauper, si sit dignus neque approbatus diues, si indignus. Non tamē cēsebitur personarū acceptio (ut S. Thomas aduertit) quod ad seruitium Ecclesiarum eligantur, qui sunt eiusdem Prouinciæ, nationis, aut Patriæ: quia hi ut plurimum: solent esse vtiliores Ecclesiæ, & loco, in quo sunt educati; ob maiorem eorum erga illum amorem: & quia linguarum & morum eiusdem nationis vniformitas iutare solet, ac fouere communem inter omnes concordiam. Sunt item, ut plurimum magis noti: ac propterea non ita facillè decipiuntur, qui illos nominant: atquē si aliquem aduenam nominarent, cuius virtus, prudentia, fidelitas, & constantia minus est nota: & facillè ex specie externa iudicaretur dignus, qui reuera est indignus. Ac propterea ex septem Diaconis, qui tunc fuerunt nominati, sex, qui ex illa patria erant, valdeque noti, euaserūt valdè insignes, ac præclari: septimus autē, qui vocabatur *Nicolaus aduena Antiochenus* (eratque profelitus ex gentilitate conuersus ad Iudaismum; & postea ex Iudaismo ad Christianam fidem) habuit infelicem exitum & paruam constantiam ac fidelitatem in suo ministerio. Propter has omnes rationes iussit Deus Israëlitis: ut si Regem sibi essent electuri, à quo gubernarentur, ^a *is non esset alterius gentis, sed de numero fratrum eorum*, ut ipsi eum noscerent, & ab eodem agnoscerentur; & fraternè ab eo tractarentur, & amanter gubernarentur. Et eisdem rationibus inniuntur consuetudines & statuta aliquarum Prouinciarum, & Diocesium, de non conferendis Ecclesiasticis dignitatibus nisi viris eiusdem nationis; nec alia beneficia, nisi oriundis ex eodem loco. Iuxta Prophetiam Osee dicentis: ^b *Dabo ei vinitores eius ex eodem loco*. Per vinitores autem, custodes intelligit: qui maiori cura eis attendant. Sed quoniam gratia superior est, quam natura; vbi alia est consuetudo, sanctè potest ac debet seruari; modò tertia adfit conditio, quæ maioris est momenti: ut scilicet persona eligatur *boni testimonii*: cuius scilicet vita ex eius operibus nota sit, examinata, & à multis approbata: ut in suis ministerijs maiorem habeant auctoritatem propter bonam, quæ de illis habetur, opinionem. Et ipsimet exactius & confidentius munere suo fungentur propter bonam propriæ conscientie testimonium, & honorem, quæ illis adfert approbatio bonæ suæ vitæ ab alijs facta. Quæ omnia coniunxit Apostolus, cum Timotheo discipulo suo & Episcopo dixit, ^c *Diaconi sint pudici, non bilingues, non multo vino dediti, nec turpe lucrum sectantes, sed habentes mysterium fidei in conscientia pura*: siue quòd arcana & mysteria fidei penetrant; siue quòd pura conscientia habeant in manibus suis *Calicem*, qui per excellentiam appellatur *mysterium fidei* in ipsis verbis cōsecrationis: distribuentes illum cum animi puritate sine qua nullus est dignus accipere in manu sua Calicem, in quo purissimus

Vide Lorini

a Deut. 17.
15.

b Osee, 2. 15

c Tim. 3. 8
ita S. Tho.
ibi Lorini.
Act. 6. 10
fers plures
pro hoc 2.
expositione.

rissimus Angni Sanguis continetur: Et statim subiicit Apostolus: *Et probentur primum; Et sic ministrent, nullum crimen habentes, graue scilicet: quodcunque enim delictum valde aduersatur puritati eius status, eiusque ministerij Sanctitati. Ad cuius confirmationem dixit postea eidem: manus cito nemini imposueris, neque communicaueris peccatis alienis. quasi ei dixerit: nemini ita precipitanter Ordines conferas, quin prius eum examines, eiusque qualitates ac dotes cognoscas: ne indigni, quem ordinasti, peccata tibi imputentur, sisquetam improbus, quia eum promouisti, atque ipse, quia voluit promoueri. Ita hoc declarat Sanct. Leo Papa. illud extendens ad omnes Ecclesie Ministros, grauibus his verbis: Cito manus imponere, est ante aetatis maturitatem, ante meritum obedientiae, ante tempus examinis, ante experientiam disciplinae, Sacerdotalem dignitatem conferre non probatis; & communicare peccatis alienis, est, tale officium ordinantem, qualis ille est qui non meruit ordinari. Et idem confirmat Sanct. Chrysostomus, dicens: Si mancipium aliquod empturus, tum medicis illud ostendis, vt, sitne corpore sanum, intelligas; tum vicinos, quibus est notum, interrogas quod de eo nouerunt: & ne tum quidem adhuc confidis; quinimò diuturnum aliquod tempus poscis, intra quod illud probes & experiaris. Quantò igitur magis erit rationi consentaneum, ad cooptandos huiusmodi sacros Ecclesie Ministros, non sequi eorum testimonium, qui ex fauore, aut inuidia illud proferunt. Non igitur temerè, atque vt casus tulit, & nulla, prorsus alia discussione facta, eligendus aut promouendus est aliquis. Neque electores subleuare quicquam poterit; si postquam elegerint indignum aliquem, dixerint: se ignorasse eum, quem elegerunt: hæc enim, quæ illis videtur excusatio, accusationem auget: tenebantur enim quem eligere voluerunt, prius benè cognouisse. Et si velis (ait S. Gregorius) domum ædificare: non statim atque ligna in sylua sunt cæsa, imponis illis ædificij pondus: flecterentur enim, & impositum pondus in terram deijcerent; sed diu expectas, donec exsiccetur, & omnem viriditatem deponant; rationi igitur consonum est, non admitti ad Sacrum ORDINEM, nec ad Sacerdotium, aut Episcopatum eum, quem SANCTVS PAVLVS Neophytum appellat, & qui non est probatae virtutis: nisi præmisso examine, scrutinio, & approbatione à Sacris Canonibus constitutis, & à Concilio Tridentino denuò commendatis.*

QUANTA autem probata virtus esse debeat eligendorum, exprimit quarta conditio ad id requisita: cum dicitur esse debere *plenos Spiritu sancto*; vt intelligatur, non sufficere quamcumque virtutem in specie, quæ placere solet hominibus, non nisi externa aspicientibus: sed necessariam esse virtutem internam veram ac solidam à Spiritu sancto communicatam: nec id

Tim. 5. 22
Epi. 85
c. 1.
Refertur
c. quid
est ma
nus. dist.
78. c. c.
miramur
dist. 61. ex
Innocen-
tio 3.
Lib. 4. de
Sacerdo-
tio ante
med. c.
Hom. 12. in
Epi. ad
Tim. c.
Homil. 1
ad Popul.
Lib. 7. Epi-
110.
1. Tim. 3. 6
sicut Neo-
phyt. dist. 28
c. nullus d.
2. c. vora.
d. 36.
Trid. Sess. 23
c. 8 § 1. de
Reformat.
4.

quocunque modo, sed cum omni plenitudine, quam exigit ordo, & ministerium, ad quod eliguntur. Quemadmodum enim Dominus noster maiorem Spiritus Sancti plenitudinem communicat in ordine gradus altioris (vt paulò antè dicebamus;) ita necessaria est maior dispositio in ordinandis, vt possint ipsum Sacramentum dignè suscipere. Et quamuis Sacerdotium maiorem exigit Sanctitatem: non est tamen leue iudicium, Diaconatum valdè magnam exigere, quod Apostoli eam expresserint verbo illo: *Spiritu Sancto plenos*: quod semper significat excellam valdè Sanctitatem. **A**DDVNT deniq; Apostoli, vt eligendi etiam essent *Sapientia pleni*. **O**mni scilicet prudentia ac discretione, & scientia Diuina ac humana, quæ necessaria est ad sua munia exactè exercenda. Et speciatim quod attinet ad Diaconos, qui etiam Euangelium explicant: ad quod necesse est, penetrasse *mysteria & arcana fidei*. Nec sine causa statim subiicit: Diaconi si uxorem habuissent, id esset *vnus* tantum: in signum suæ continentia. Per quod excluduntur bigami ob apertum iudicium exiguæ eorum continentia. quod si filios habeant, etiam attendatur, an benè eis præfuerint, suamque domum gubernauerint; vt ex his prudentia, discretioque eorum cognoscatur.

1. Tim. 3, 9

§. II.

HÆ SVNT qualitates & virtutes, quas Apostoli in eligendis Diaconis requirebant. Ex quo etiam factum est, vt non vellent ultra se prem nominari: semper enim quod pretiosum, id rarum est & modicum: & in comunitatibus, vt facillè pauci aliqui inueniantur insignis virtutis: ita difficillè inueniuntur multi: semper enim multitudo ad id, quod minus perfectum est, propendet. In lege antiqua (inquit S. Ambrosius) Sacerdotes & Leuitæ erant innumeri: eò quòd & coniugati essent, & ministeria sua certis tantum temporibus & locis suis obirent: & mox in domos suas reuertebantur. In lege autem Evangelica Diaconi & Sacerdotes perpetuam profitentur continentiam, suisque ministerijs quotidie assistunt cum magna vitæ perfectione. Quare meritò esse debent pauciores numero: quia tunc non difficillè erit personas eo statu dignas inuenire. Ex quo etiam prouenit, quod nullus septem illorum virorum id ambiuerit, vt in Diaconum nominaretur, aut eligeretur. Cùm enim Apostoli dixissent, vt eligerentur viri vitæ probatæ, *pleni Spiritu Sancto & Sapientia*: non existimarunt se tales esse: ideoque superbiæ & ambitionis crimen reputarunt, talem nominationem querere. Et eodem Spiritu progressi sunt Patres antiqui, cum legamus, Sanctum Martinum non solum Episcopatum & Sacerdotium recusasse; sed etiam quemcunque ordinem Sacrum: ex profunda sua humilitate contentus, quòd S. Hilarius Acolythum ipsum ordinaret. Sed rarò iam heroica adeò humilitas inuenitur in terra.

1. Tim. 3.

Et

Et quoniam sacer ordo non quæritur: purè propter seipsum, & spirituale officij sui bonum; sed ob alios etiam fines & commoda temporalia; multi illum quærunt. Quod si ij tales essent, quales Apostoli requirebant, & iam depinximus; nec minoris fierent eò quòd essent multi, nec desinerent esse valde vtilis. Sed timendum est, ne eueniat, quod dixit Isaias: *a multiplicasti gentem; & non magnificasti lætitiã.* Nam cum multitudine non crescit sanctitas, in qua vera amplitudo & perfecta cordis læticia consistit; sed potius dilatatur torpor, & imminuitur perfectio. Ingridiantur itaque ad sua interiora, qui sacros ordines quærunt, aut eos iam susceperunt; & attendant examinentque diligenter: an in se qualitates illas inueniant, quos Apostoli Sancti in eis requirunt: an pudici sint, & linguam suam, gulam, & ebrietatem refrangent; an quoduis crimen, graueque peccatum detestentur; cum quanto candore coram Deo & hominibus versentur, præbentes de se bonum testimonium opere ipso potius, quam verbis; sintne Spiritu Sancto pleni, & amoris eius igne inflammati; an optent expendere te totos in Dei obsequium; an pleni sint prudentia & Sapientia, quam eorum status requirit; an Sacrum ordinem propter ambitionem aut auaritiã, aut finem alium terrenum quærant, aut gloriam potius Dei, & Ecclesiæ vtilitatem respiciant; an suam voluntatem & studium Diuinæ prouidentia committant, ac Diuinæ eius vocationis consilia (de quibus postea dicemus) sequantur. Quod si aliquid ex his deesse sibi aduertant; studeant illud sibi comparare; accipientes tanquam exemplar suum, primum horum septem Diaconorum Sanctum Stephanum: de quo S. Lucas: *b elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu Sancto.* In quo scilicet omnes qualitates & ornamenta inueniebantur quæ Sancti Apostoli desiderabant. Nam eminebat in viuacitate & intelligentia eorum, quæ fides docet; & in fidelitate, qua sua obibat ministeria; in fiducia, qua insignia facinora aggrediebatur, sperans à Deo felicem ex ijs exitum: *spiritu Sancto etiam plenus erat*, qui sua præsentia eius fidem reddebat feruentiorem, & auxilium præbebat ad rectè secundum eam operandum. Ex quo orta est mutatio quædam admiranda dextera excelsi. Nam cum Apostoli septem illos Diaconos designassent, vt attenderent distributioni elemosinarum inter viduas: vt ipsi hac cura expediti, orationi attenderent & prædicationi, statim Spiritus Sanctus (vt aduertit S. Gregorius Nissenus) eduxit eum ex illo Ministerio, & eleuauit ad prædicationem, quæ erat aliam Apostolorum propria, vt eos iuuaret (quod egregiè præstitit) in promulganda & propugnanda fide; magnaque opinione ei adferenda, magna sua Sapientia & miraculorum splendore. Hunc in modum perfectionem Diaconorum expleturi, excellere debent in prædictis omnibus virtutibus; ita vitam suam instituendo; vt dignos se reddant, quos Deus

*a Isai. 60.**b Act. 6. 5.**Oras. de S. Stephano.*

ad maiorem alium ordinem & munus exaltet, iuxta illud Apostoli: ^{Quae}
Tim. 3:13 *benè ministraverint, gradum bonum sibi acquirunt, & multam fiduciam in fide,*
quae est in Christo Iesu. Digni enim sunt, qui ad altiorem in Ecclesia gradum,
 qui est Sacerdotij, promoueantur; & propter fidelitatem, qua suum munus
 obeunt, magnam concipient in Deum fiduciam, quod possint alia praecla-
 riora praestare in virtute eiusdem Christi Domini nostri, cuius sunt Mini-
 stri.

CAPVT IV.

STATVS SACERDOTALIS DIGNITAS ET SANCTITAS
 ex collatione cum Sacerdotio Melchisedech, & Aaron, ac ipsius
 Christi Domini nostri.

AGNAE SEMPER CVRAE FVIT DEO DOMINO no-
 stro, dignitatem & Statum Sacerdotalem honorare: tri-
 buens Sacerdotibus magnam eminentiam & singulares eis
 exhibens fauores in tribus Legibus: Naturali, Scripta, &
 Euangelica, augens eos in secunda plus quàm in prima; &
 in tertia incomparabiliter plus quàm in vtraque. Vt enim veritas figuram,
 & corpus vmbra suam: ita Sacerdotium Euangelicae Legis excellit Sa-
 cerdotia Legis naturalis & scriptae, tanquam figuras & vmbra suas: per
 quas explicabimus sensim *amplitudinem* nostri Sacerdotij, quod est sum-
 mi ac supremi Sacerdotij Iesu Christi Domini nostri participatio quae-
 dam, ad eum ei similis, vt oblatio, quam ipsemet in nocte suae Passionis ob-
 tulit, corporis scilicet & Sanguinis sui Sanctissimi accidentibus panis
 & vini *tuba*: eandem ipsam offerant quotidie nostri Sacerdotes, imò ip-
 semet Christus per illorum manus offert. Ita enim officium, quod ipse per
 semetipsum tunc fecit, commisit alijs: vt illud ipsum continue per eos
 praestet, & eodem modo per eosdem Sacerdotes reliqua *ministra* ex-
 ercet, quae eis commisit: vt pergant & promoueant, quod ipse in mun-
 do ante suam mortem designauit; & sic auctoritatem & honorem sum-
 mum, quem potuit, eis attulit. Quemadmodum enim impossibile est ali-
 ud Sacerdotium esse maius, quàm Iesu Christi Filij Dei viui; neque cogi-
 tari potest Sacrificium aliquod magis pretiosum, quàm quod ipse obtulit
 aeterno suo Patri; nec actus magis heroici, quàm ipse fecerit in bonum ho-
 minum remittens illorum peccata, illos iustificans, dirigens ac perficiens
 vsque ad *aeternam* vitam: ita non est possibilis alia participatio magis glo-
 riosa huius Sacerdotij, quàm illa, quae splendet ac eminet in eo, quod
 ipse instituit in Lege Nuova, accipiens homines, quasi instrumenta vt per

eos om